



Трагични масакри који се одигравају у Пакистану и у Сри Ланки односе се и на Сребреницу, на начин који можда на први поглед није очигледан. Оба представљају људске катастрофе епских размера, са утврђеним бројевима жртава који премашују најнеумереније тврдње у вези са Сребреницом. У случају Пакистана, жртве су муслимани, као и жртве у Сребреници јула 1995. г. На основу провизорних увида у ове покоље, јасно је да је сваки од њих, посебно Сребреница, помножена са неколико редова величина, а притом није спорно да је већина жртава на оба места припадала цивилном становништву. У Сри Ланки, окрутно гушење устанка тамилских Тигрова однело је, према процени, око 20.000 живота. [\[1\]](#) Подједнако немилосрдне борбе које су биле вођене у пакистанској долини Сват коштале су око 100.000 живота, док је 2,3 милиона људи остало без иметка и крова над главом.

[\[2\]](#)

Покољи у централној Азији, мада неупоредиво већих размера од најнеурачунљивијих сребреничких тврдњи, ипак су привукли скромну количину пажње и малобројне речи осуде од стране „међународне заједнице,“ која, као што нам је добро познато, води строго морално рачуноводство по оваквим питањима. Жртве муслимани у Пакистану комотно се сврставају у колатералну штету која је произашла из оправдане војне операције против страшног непријатеља приказаног као ништа мање од смртне опасности по Западну цивилизацију. Тигрови и њихови следбеници, из низа разлога, не завређују моралну индигнацију којој је подложна иначе веома осетљива светска „заједница“, па ће стога њихови лешеве бити остављени да труну на цејлонским плажама уз најмању меру публицитета. Покушај пред Саветом за људска права Уједињених нација да се изгласа благо осуђујућа резолуција био је глатко осујећен успешном интервенцијом владе Сри Ланке. [\[3\]](#) Завршена ствар, у оба случаја.

Ови свежи догађаји носе релевантну поруку и за босанске стране, нарочито за једну од њих. А то је следеће. Они који обликују мишљење и перцепције у овом свету не руководе се моралним чињеницама нити математичким цифрама, већ крајње гипким и аморалним стратешким интересима. Математика пакистанске и цејлонске трагедије требало би да изазове провале беса које би по интензитету биле барем једнаке онима које се догађају сада кад год се помене Сребреница. Моралне чињенице те две ситуације требало би да подстакну бар исто толико интересовања и осуде, посебно ако се узме у обзир да су невинне жртве масовног покоља и прогона у долини Сват муслимани, подједнако као и

невине жртве Сребренице. Али то се није догодило. Међутим, босански муслимани били би крајње неозбиљни и површни уколико би то протумачили као доказ више да они и даље заузимају привилеговано место у званичној хијерархији жртава коју води „међународна заједница.“

Управо као што смо указали пре неколико недеља, још пре него што се људски биланс у ова два сукоба приближио епским размерама, они који су располагали средствима да створе сребреничку сагу (а то свакако да нису босански муслимани, нити њихово аутистичко и провинцијално руководство), такође располажу и средствима да је без церемоније раскринкају. Они су искључиве судије да ли ће или не пакистанским муслиманима или цејлонским Тамилима бити додељен сребренички статус, или да ли ће њихове патње и губици чак бити забележени, без обзира на то колико је њих више на смрт искрварило од сребреничких муслимана. По истом принципу, у њиховој је искључивој власти да одреде и колико ће дуго сребреничка сага потрајати у њеном садашњем виду. Босански муслимани би направили крупну грешку ако би своју политичку судбину и моралне позиције везали за илузију да су њихови удаљени ментори ишта друго осим привремених и ноторно непоузданих стратешких партнера.

С обзиром на историјске и географске факторе, за које се не би могло рећи да ће се ускоро мењати, једини трајни и поуздани стратешки партнери босанских муслимана су њихови суседи Срби. У великој игри међународне политике, где балкански играчи – то се подразумева – немају уплива, далеки Пакистан, који је г. Изетбеговић својевремено будаласто уздизао, док се према суседима истог порекла и сличних традиција односио са крајњим презрењем, на реду је да ускоро нестане. Они који имају моћ да уруше и поцепају тако наизглед моћну муслиманску државу као што је Пакистан, са свим њеним егзотичним потенцијалима, лако ће уклонити босанске муслимане када им то буде био шеф и када им тако буде диктирала стратегијска корист. Од тога их свакако неће одвратити количина на брзину подигнутих нишана у Поточарима, нити обзири према костима које су покопане испод њих.

Босански муслимани поступиће мудро ако у што краћем року буду реално реконфигурирали своју политику. А то значи закључити мир са људима са којима немају другог избора осим да живе заједно. Са моралног становишта, корист од таквог мира немогуће је преценити, али и са политичког становишта његова цена врло је прихватљива: то захтева само став уљудног поштовања према туђим жртвама и признање њихове патње, спојено са одрицањем од сопствене воље за превлашћу. Сребреница и њено поновно сагледавање, лишено наслага туђе пропаганде је пробни камен способности босанских муслимана да донесу храбру одлуку те врсте и да прихвате праведно и реално решење. Њихова алтернатива је да их пре или касније достигне судбина Пакистана.

Нове Сребренице: да ли их је ико приметио?

Пише: Стефан Каргановић
среда, 10 јун 2009 17:29

(Стефан Каргановић је председник холандске невладине организације Историјски пројекат Сребреница www.srebrenica-project.com)

[1] *Reuters*, 8. јуни 2009.

[2] *Al Jazeera*, 7. мај 2009:

[h http://news.antiwar.com/2009/05/26/rights-group-hundreds-of-thousands-of-trapped-swatis-f ace-catastrophe/](http://news.antiwar.com/2009/05/26/rights-group-hundreds-of-thousands-of-trapped-swatis-f ace-catastrophe/) [](#)

[3] *The Guardian*, 28. мај 2009. У ствари, цинична резолуција коју је изгласало тело УН изложила је осуди Тамиле, за које се предпоставља да су били жртве зато што су, наводно, користили цивиле као људске штитове и на тај начин постали виновници њихове смрти. (Изгледа да је Савет за људска права УН олако прихватио бизарни аргумент председника Сри Ланке да, мада јесте било „убијених... без тога било би немогуће људе спасити.“ *London Telegraph*, 21. мај 2009)